روایت کتاب

«چشمه‌های معارف رضوی؛ مهم‌ترین احادیث امام رضا(ع)» معرفی شد

به‌همت معاونت تبلیغات اسلامی حرم مطهر رضوی، نشست معرفی کتاب «چشمه‌های معارف رضوی» شامل گزیده‌ای از مهم‌ترین احادیث امام رضا(ع) در بارگاه ملکوتی رضوی برگزار شد.

به گزارش آستان‌نیوز، حجت‌الاسلام حسین میرزایی، مسئول نهاد نمایندگی رهبر معظم انقلاب در دانشگاه فرهنگیان خراسان رضوی در نشست معرفی کتاب «چشمه‌های معارف رضوی» گزیده عیون اخبارالرضا(ع) که در رواق کتاب حرم مطهر رضوی برگزار شد، گفت: این کتاب گزیده و منتخبی از مهم‌ترین احادیث و گفته‌های امام رضا(ع) در کتاب عیون اخبارالرضا(ع) به‌شمار می‌رود که در راستای استفاده عموم علاقه‌مندان و شیفتگان خوشبه هشتمین به‌گزینی و انتخاب شده است. وی با اشاره به اینکه حدود ۳۰۰ اثر علمی توسط شیخ صدوق، محدث وفقیه بزرگ شیعه امامیه، در قرن چهارم هجری قمری تألیف شده است، افزود: یکی از آثار برجسته او «عیون اخبارالرضا(ع)» است که در این اثر، احادیث امام رضا(ع) و احادیثی که آن حضرت از دیگر ائمه معصومین(ع) نقل کرده‌اند، در ۶۹ باب با موضوعات گوناگون اعتقادی، فقهی، اخلاقی، سیره و روایاتی با محوریت امام رضا(ع) گرد آوری شده است. مسئول نهاد نمایندگی رهبر معظم انقلاب در دانشگاه فرهنگیان خراسان رضوی تصریح کرد: صاحب‌بن عباد، وزیر دانشمند صاحب‌بن عباد میرزایی خاطر نشان کرد: «عیون اخبارالرضا(ع)» به زبان عربی تألیف شده کتاب «چشمه معارف رضوی» خلاصه‌ای از عیون اخبار است که محمد باقر پورامینی این کتاب را تلخیص و محمدمهدی رضایی آن را به نثر فارسی ترجمه کرده و این اثر از سوی انتشارات زائر به گفته وی، کتاب چشمه معارف رضوی به احادیث معتبر زندگانی، کتابخانه صاحب‌بن عباد دیلمی هدیه می‌دهد.

حجت‌الاسلام میرزایی خاطر نشان کرد: «عیون اخبارالرضا(ع)» به زبان عربی تألیف شده کتاب «چشمه معارف رضوی» خلاصه‌ای از عیون اخبار است که محمدباقر پورامینی این کتاب را تلخیص و محمدمهدی رضایی آن را به نثر فارسی ترجمه کرده و این اثر از سوی انتشارات زائر به گفته وی، کتاب چشمه معارف رضوی به احادیث معتبر زندگانی، آثار، معارف و روایات امام علی بن موسی الرضا(ع) همچنین فضیلت زیارت آن امام همام پرداخته است.

■ شناخت و درک احادیث با استفاده از دانش فقه الحدیث

حجت الاسلام مرتضی کشاورز، استاد فقه و حدیث دانشگاه علوم اسلامی رضوی در برخش دیگر این نشست در باب اهمیت کتاب‌های حدیثی و جایگاه آن در میان آثار گفت: این کتاب جایگاه علوم حدیث در فقه الحدیث راتبیان می دهد. فقه الحدیث دانشی است که به بررسی متن حدیث می پردازد و با ارائه مبانی و سبر منطقی به ما کمک می کند معنای حدیث را درک کنیم. وی با اشاره به اینکه مهم‌ترِ از روایت حدیث، فهم حدیث است، افزود: گاهی برخی واژگان به کار رفته در احادیث معنا و مفهومی نهفته در خود دارد که با معنای لغطی واژگان متفاوت است، از این منظر باید برای فهم احادیث به کتاب‌های تفسیر احادیث مراجعه کرد. استاد فقه و حدیث دانشگاه علوم اسلامی رضوی تصریح کرد: کتب ارجمه ازجمله «الکافی»، «مَن لایَحضُرُهُ الفقیه»، «تهذیب الاحکام» و «الاستبصار» از مهم‌ترین و معتبرترین منابع حدیثی شیعی به شمار می روند که به قلم کلینی، شیخ صدوق وشیخ طوسی نگاشته شده‌اند. حجت الاسلام کشاورز افزود: کتاب کافی یکی از کتب اربعه شیعه، مهم‌ترین ومعتبرترین کتاب حدیثی شیعه است و از ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی است که در ۳۲۹ جزء وبیش از ۱۶ هزار حدیث تدوین شده و موثق حرم مطهر رضوی، شرحی تصریح کرد: کتب ارجمه از جمله «الکافی»، «مَن لایَحضُرُهُ الفقیه»، «تهذیب الاحکام» و «الاستبصار» از مهم‌ترین و معتبرترین منابع حدیثی شیعی به شمار می روند که به قلم کلینی، شیخ صدوق وشیخ طوسی نگاشته شده‌اند. حجت الاسلام کشاورز افزود: کتاب کافی یکی از کتب اربعه شیعه، مهم‌ترین ومعتبرترین کتاب حدیثی شیعه است و از ثقة الاسلام محمد بن یعقوب کلینی است که در ۳۲۹ جزء وبیش از ۱۶ هزار حدیث تدوین شده و موثق حرم مطهر رضوی، شرحی مزجی و مبسوط از کتاب «کافی» است که از آن به عنوان مهربترین و سودمندترین شروح کافی یاد می کنند.

وی ادامه داد: مرحوم ملا صالح مازندرانی در شرح اصول کافی ابتدا به شرح سند حدیث می پردازد، به گزارشی ادبیات زیبا، جامعیت شرح، تفسیر احادیث به دور از افراط و تفریط و به کارگیری واژگان فارسی برای فهم بیشتر متون از دیگر ویژگی های شرح مرحوم ملا صالح مازندرانی از کتاب اصول کافی است.

بخیل ترین مردم کسی است که مال خود خویش را از خود دریغ دارد و برای وارثانش بگذارد.

میراث

کتیبه‌ای که ۷۰ اثر شیخ را معرفی می‌کند

زهرا زنگنه | قفسه به قفسه و جلد به جلد، لابه‌لا، عرفان را احدا کرد تا به شکل گیری گنجینه ارزشمند کتب موزه مرکز اسناد و کتابخانه‌های آستان قدس رضوی سرعت بخشد. آثار نفیسی که حدود چهار قرن پیش اهدا شده و اکنون در این مجموعه‌ها نگهداری می شوند. بهاالدین محمد عاملی معروف به شیخ بهایی، فیلسوف، ریاضیدان، عالم و نجوم‌شناس دوره صفوی بود که به واسطه همه‌چیزدان بودنش و البته تحریر فقهی اش به او عنوان شیخ الاسلام دادند.

از این عالم بزرگ تاریخ، تحقیقات و آثار مهندسی شده پرشماری به جا مانده است. در این میان می توان کتاب کار ساخت شیر ظرف مؤزه، کتابخانه قدیم، تالار تشریفات و تجدید بنای مقبره شیخ در سال ۱۳۵۶ قمری آغاز شد و در سال ۱۳۶۴ قمری به پایان رسید، به روایت تاریخ، محل کنونی رواق شیخ بهایی، همان منزل و مدرس وی در ایام اقامتش در مشهد است.

راه اصلی ورود به رواق شیخ بهایی، راهرویی است در زاویه جنوب غربی صحن آزادی که با چند پله به صحن آزادی مرتبط می شود. در ضلع غربی راهرو رواق شیخ بهایی، کتیبه‌ای به صورت یک تابلو در کاشی معرق، عبارت‌های مکتوب بر سنگ قبر شیخ را در بردارد و نیز در سه طرف رواق شیخ، زیر سقف، بر دیوار آرامگاه کتیبه‌ای به طول ۳۰/۴۰ متر و عرض ۴۰ سانتیمتر به خط ثلث وجود دارد که ۷۰ اثر از آثار و تألیفات رواق شیخ بهایی را معرفی می کند. ناگفته نماند پیش از رواق شیخ بهایی در گذشته حجره‌ای بوده که او در آن تدریس می کرده است.

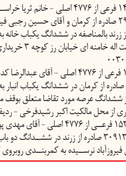

■ **گنجینه‌ای از کتاب‌های خطی**

کتابخانه آستان قدس رضوی با قدمت هزار و ۱۰۰ سال، یکی از قدیمی‌ترین کتابخانه‌های جهان است. کتابخانه‌ای که جلد به جلد آن نشانی از ارادت و عشق به ساحت قدسی علی بن موسی الرضا(ع) نوه داشت. در طول این چند قرن، عالمان، دانشمندان، حکام و بزرگانی از سرتاسر قلمرو اسلام ارزشمندترین دارایی فرهنگی خود را وقف این آستان مبارک کرده‌اند. نسخ نفیس و گرانقدری با تنوع موضوع بالا که هر کدام از نظر قدمت و قیمت درجهان کم‌نظیرند.

یکی از مهم‌ترین واقفان نسخ خطی موجود در حرم مطهر، شیخ بهاءالدین محمد بن حسین العاملی الحارثی، مشهور به شیخ بهایی است. این دانشمند فرزانه بیش از ۴ هزار نسخه موجود در کتابخانه شخصی خود را وقف روضه منوره‌ی کرده است. نسخی که بیشترشان آن‌ها به دست ایشان شرح‌وتصحیح شده است. یادداشت وقف را دستخط مهر و امضای شیخ بهایی هنوز بر این کتاب‌ها موجود است. چراکه شیخ در زمان حیاتش این آثار نفیس را وقف کتابخانه آستان قدس رضوی کرده است.

حسن علی فریدونی، مسئول امور ارزشیابی نسخ خطی مخطوطات کتابخانه آستان قدس رضوی که تحقیقاتی درباره آثار شیخ بهایی کرده است، می‌گوید: «محققان و پژوهشگران ادبی مختلف تألیفات شیخ را بین ۸۷ تا ۱۰۰ عنوان کتاب و رساله شمرده‌اند. به عنوان مثال در فهرستی که مسعود شکوهی در مقدمه اثنی عشریات خمس آورده و دارای اشتراکاتی با دیگر فهرست‌هاست، آثاری بیش از ۱۰۰ مورد ذکر شده است. سعید نفیسی نیز در رساله‌ای با نام «شرح احوال و اشعار فارسی شیخ بهایی» تألیفات او را در ۸۷ عنوان فهرست‌نویسی کرده است. تألیفاتی که از شیخ بهایی در گنجینه خطی آستان قدس رضوی موجود است، بیش از ۹۴ عنوان در موضوعات اخبار، احادیث، تفاسیر، اصول ادعیه، فقه، حکمت، ریاضیات و دیوان اشعار است که ۴۷ مورد آن رجعه‌الی اثنی عشریات، اربعین حدیثا، ارتفاع اعظم جبال، اجوبه المسائل، ارث، اعجاز اسماء الهی، احکام السجود، تشریح الافلاک، تهذیب البیان، خلاصه‌الحساب، ریاضیت و... با فهرست‌نفیسی منطبق است».

گفتنی است، عالم بزرگ پس از حمله ازبک‌ها و غارت برخی کتب و نفایس دیگر در اقدامی ارزشمند به کمک شاه عباس صفوی کتاب‌های به تاراج‌رفته را گردآوری و دوباره کتابخانه را راه‌اندازی کرد.

■ **معرفی برخی از سنج وقفی توسط شیخ بهایی**

فریدونی در مقاله‌ای با عنوان «کتابخانه شخصی و موقوفات شیخ بهاءالدین محمد عاملی موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی» ضمن معرفی اجمالی یکی از بزرگ‌ترین و تأثیرگذارترین عالم دوران صفویه، شیخ بهایی، نسخه‌های خطی موجود و کتاب‌های وقفی ایشان در کتابخانه آستان قدس رضوی را شناسایی و معرفی کرده است. ما نیز در ادامه به معرفی اجمالی برخی از این نسخ که توسط این دانشمند وعارف نامدار در سال ۱۰۰۸ هجری وقف شده، می‌پردازیم.

۱- فتوح الغیب فی الکشف عن قناع الریب (ج۱):

این کتاب جلد اول تفسیر قرآن است که در اصل، شرح کتاب الکشاف است که توسط حسین بن عبداللّه‌ین الطیبی (متولد قرن ۷ ق ومتوفی سال ۷۴۳ ق) تألیف شده است. در این جلد، ۱۱ سوره قرآن شامل سوره‌های فاتحه، بقره، آل عمران، نساء، مائده، انعام، مؤلف رموز کتاب، سه بیت از شیخ بهایی، مهر مدوره به زبان عربی تفسیر شده است. تاریخ کتابت آن قرن ۹ هجری قمری است اما نام و نشانی از کاتب در دسترس نیست. اما کاتب برای نگارش آن از خط نسخ و نستعلیق استفاده کرده ومتن را در ۲۹ سطر در هر صفحه نگاشته است. ۲۴۸ ورق آن که از جنس کاغذ نخودی است، در یک جلد مقوای روغنی دو رویه قرار دارد که روی سطح نارنجی آن ترنجی هشت گوشه و با گل و برگ و حاشیه زمینه مشکی گل و برگ اسلیمی تزئین شده است. درون جلد هم زرورقی الصاق شده که در وسط آن یک شاخه گل زنبق وحاشیه مشکی باگل وبرگ اسلیمی وجود دارد. ترجمه احوال محمد العاملی این نسخه را در سال ۱۰۳۰ قمری وقف کرده است.

۲- زمینه وامکنه (تاریخ وجغرافیا-عربی)

مؤلف این کتاب که دارای ۶۳ باب ونود واندی فصل با موضوع تاریخ وجغرافیا و به زبان عربی است، ابوعلی مرزوقی اصفهانی است. هر باب موضوع متفاوتی دارد. به عنوان مثال باب ۲۱ در بیان اسمای آسمان، ستارگان و کهکشان، باب ۳۳ درباره رعد وبرق وباب ۴۶ در مورد اوصاف شب و روز است. بنا به قول شیخ بهایی، این اثر در سال ۴۵۳ قمری تصنیف شده ومصنف در ابتدا به بیان فهرست

محتویات کتاب پرداخته است. کاتبش نام معلوم، اما تاریخ ومحل کتابت آن یعنی سال ۷۷۹ قمری در برنداشته است. کاتب متن را در ۲۹ سطر روی کاغذ نخودی و با خط نسخ و عناوین و اسمای باب و فصل‌ها را به شنگرف نگاشته است. جلد تیماج قهوه‌ای با قطع وزیری کوچک ۱۹۳ ورق آن را پوشانده است. این کتاب را نیز شیخ بهایی در سال ۱۰۳۰ قمری وقف کرده و مهر وی با عنوان «هذا مما وقفه العبد بهاءالدین محمد علی الطلبه الامامیه...» ودستخط به عبارت «کتاب الزمنه» والامکنه تألیف الشیخ البارع الفاضل المتبحر سلطان الادباء فی زمانه الشیخ بهایی علی العمرلوی گذ فرغ من تألیفه سنه ۴۵۳» در آن وجود دارد.

۳- شفاء‌الاسقام

سومین مورد، کتابی با زبان فارسی و با موضوع درمان امراض و علم طبابت است. مؤلف آن عبد الرزاق بن عبد الکریم بن عبد الرزاق حبیب کرمانی بوده است. در این کتاب حاشیه‌نویسی هایی صورت گرفته که عمدتا شرح کتاب است.

کاتب ناشناس این نسخه را در قرن ۱۱ قمری کتابت کرده است. خط به کار برده شده در این کتاب، نسخ است. متن هر صفحه، روی کاغذ نخودی آهار مهره در ۱۷ سطر نوشته شده و کل ۳۴ ورق آن در قطع نیم‌ربعی در جلد مقوا با روکش پارچه قرار داده شده است.

واقف این اثر نیز شیخ بهاءالدین محمد العاملی است که آن را در سال ۱۰۳۰ قمری وقف کرده است. مهر حکومتی شیخ در ابتدای نسخه به‌وضوح خوانده می‌شود.

۴- ترجمه الاعمال الهندسیه

این کتاب با موضوع ریاضیات و هندسه توسط ابوالوفاء محمدبن یحیی بن عبدالله‌ین مهندس بوزجانی (متولد ۳۲۸ ومتوفی ۳۸۸) در قرن چهارم تألیف شده است. تاریخ کتابت آن نیز مشخص نیست.

این کتاب که ناقص الآخر است، دارای ۱۲ باب بوده و باب اول در دسترس و راسی اعمال هندسی نوشته شده است: « بسمله. حمدله...باب اول بدان که درستی وراستی اعمال هندسی سه چیز باشد.» عناوین واشکال هندسی هم که در این کتاب وجود دارد به شنگرف است.

دارای چندین مهر «وقف سرکار فیض آثار حضرت ثامن الائمه سلام الله علیه» و «عبد من عبید محمد» و...ومهر وامضای واقف یعنی شیخ بهایی وامضای «العبد بهاءالدین محمد العاملی» است.

۵- راه‌هایی که به مدینه منتهی می‌شود

این کتاب ظاهرا همان اخبار المدینه تألیف ابن زباله در اواخر قرن ۴ قمری است که در قرن پنجم توسط کاتبی ناشناس به زبان عربی کتابت شده است. خط به کار رفته در آن، خط کوفی دوره تکامل و به صورت ۱۸ سطری است. قطع آن وزیری بوده و جلدی از تیماج مشکی ۱۱۶ ورق کاغذ حنائی بغدادی آن را دربرگرفته است.

واقف این نسخه نیز بهاءالدین محمدبن حسین معروف به شیخ بهایی بوده که آن را در ۹۵۷ قمری وقف روضه منوره رضوی کرده است. این کتاب به وسیله تقی مدرس در ۱۳۱۷ قمری به کتابخانه آستان قدس رضوی منتقل شده است.

«راه‌هایی که به مدینه منتهی می‌شود» کتابی است عمدتاً در حوزه جغرافیا و موضوعاتی مانند وضع مسجد پیغمبر اکرم(ص) راه‌هایی که به مدینه ختم می‌شود، برخی از توقعات رسول اکرم(ص) و روایاتی از رجال حدیث نواحی یادشده در نسخه را دربردارد.

این نسخه که دارای چندین مهر از جمله مهر حکومتی شیخ بهایی است، دستنوشته‌های متعددی نیز در ابتدا و انتها دارد.

۶- قرآن شماره ۶

شیخ بهایی علاوه بر موقوفاتی که به کتابخانه حرم مطهر اهدا کرده، وقف‌نامه‌های تعدادی از نسخ قرآنی منسوب به ائمه اطهار(ع) را نیز که توسط شاه عباس وقف شده، کتابت کرده است. یکی از این موارد، وقف‌نامه‌ای است که او بر نسخه‌ای از قرآن کریم منسوب به امیرالمؤمنین در ۱۰۰۹ قمری نگاشته است.

این نسخه به یکی از بهترین نسخ قرآن کریم در جهان تبدیل شده و متولی وقف آن شخصی با نام سیف الدوله بوده است.

متأسفانه این نسخه که با خط کوفی عالی و پر پیوست آهو کتابت شده، کامل نبوده و از اول سوره هود تا پایان سوره کهف آیه ۱۱۰ را به‌وضوح دیده می شود.

وقف و نذر

وقفت هذا الکتاب علی الروضة المقدسة المطهرة

اهمیت کتابخانه اهدایی شیخ بهایی به روضه منوره به‌حدی است که شنگرف به‌کار رفته در این کتاب‌ها، همچنین مهر وامضای ایشان به‌زبان عربی و به‌صورت ۱۸ سطری است. خط به‌کار رفته در آن، خط کوفی دوره تکامل و به‌صورت ۱۸ سطری است. قطع آن وزیری بوده و جلدی از تیماج مشکی ۱۱۶ ورق کاغذ حنائی بغدادی آن را دربرگرفته است.

واقف این نسخه نیز بهاءالدین محمدبن حسین معروف به شیخ بهایی بوده که آن را در ۹۵۷ قمری وقف روضه منوره رضوی کرده است. این کتاب به وسیله تقی مدرس در ۱۳۱۷ قمری به کتابخانه آستان قدس رضوی منتقل شده است.

«راه‌هایی که به مدینه منتهی می‌شود» کتابی است عمدتاً در حوزه جغرافیا و موضوعاتی مانند وضع مسجد پیغمبر اکرم(ص) راه‌هایی که به مدینه ختم می‌شود، برخی از توقعات رسول اکرم(ص) و روایاتی از رجال حدیث نواحی یادشده در نسخه را دربردارد.

این نسخه که دارای چندین مهر از جمله مهر حکومتی شیخ بهایی است، دستنوشته‌های متعددی نیز در ابتدا و انتها دارد.

واقف این اثر نیز شیخ بهاءالدین محمد العاملی است که آن را در سال ۱۰۳۰ قمری وقف کرده است. مهر حکومتی شیخ در ابتدای نسخه به‌وضوح خوانده می‌شود.

هیچ دانشی چون سلامت‌جویی و هیچ سلامتی چون سلامت دل نیست.

آگهی مزایده

آگهی فروش ۳ دستگاه خودرو سواری متعلق به بانک ملی ایران

بانک ملی ایران در نظر دارد ۳ دستگاه خودرو سواری متعلق به خود را از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. متقاضیان می‌توانند جهت بازدید و کسب اطلاعات بیشتر در ساعات اداری به نشانی ذیل مراجعه نمایند.

۱- پراید ۱۳۱ مدل ۱۳۹۶ به شماره انتظامی ۲۱ ایران ۶۵۳ - ۱۳ به شماره موتور ۱۳۹۶۰۰۱۲۰۰۱۲۰۰۱۲